

Waryam Singh Musabbar

ਰਾਮ ਵਿਯੋਗੀ - ਸੰਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਮੁਸੱਬਰ
(1905 ਈਸਵੀ - 8 ਜੂਨ 1987 ਈਸਵੀ)

Harjinder Kanwal

<https://archive.org/details/namdhari>

Waryam Singh Musabbar (Artist)

ਸੰਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਮੁਸੱਬਰ
ਇਹ ਰਸਵੀਰ ਸਤਿਨਾਮ ਅਖਬਾਰ ਦੇ "ਬਸੰਤ ਅੱਕ-ਪਾਠ ਅੱਕ"
ਮਾਘ ਵਰ੍ਹੇ 2010 ਬਿ : ਦੇ ਅੱਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ ਸੀ

Waryam Singh was a disciple of S. Sobha Singh, the great Sikh artist. He lived nearly all his life in the divine presence and patronage of Sri Satguru Partap Singh Ji at Sri Bhaini Sahib and Sri Jeevan Nagar. After Satguru Partap Singh Ji, Sri Jagjit Singh took him in his fold.

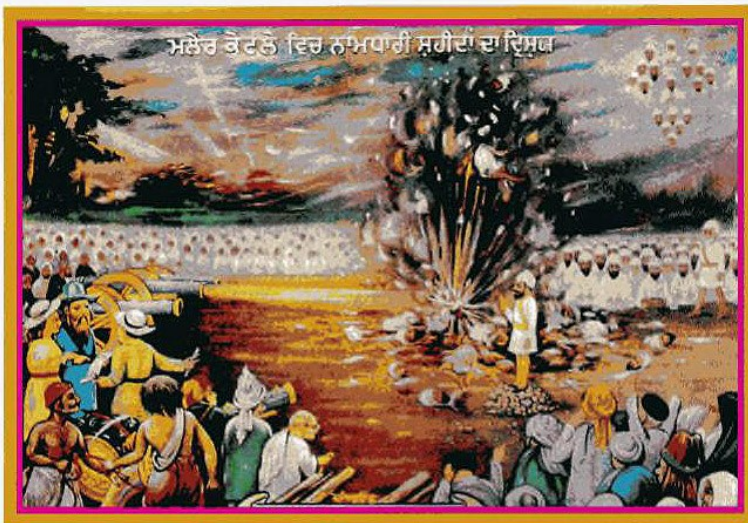
He painted mostly from the Revolutionary Namdhari historical themes created during the time of Sri Satguru Ram Singh Ji when Satguru Ji unfurled the flag of Freedom on 13th April 1857, the struggle to free India from the British Raj.

Guru Ram Singh started the non-co-operative movement against the British by Boycotting all British goods and means of transport. He introduced his own Postal System, Swadeshi garments, private schools and transportation.

This was adopted by Mahatma Gandhi fifty years later. He abolished the practice of child marriage and girl infanticide.

He also introduced marriages of widows and condemned the practice of Sati (self-demolition with dead husband). A Great Reformer, who was a thorn in the eyes of the British.

During his visit to Sri Bhaini Sahib, the headquarters of the First Freedom Fighters of India, the first Prime Minister of India, Pandit Jawahar Lal Nehru was filled with emotion, when he glanced at the heart rendering patriotic paintings of the martyrs who fought for the freedom of India.

(ਮਲੇਰ ਕੋਟਲੇ ਦਾ ਸਾਕਾ)

17 ਜਨਵਰੀ ਅਤੇ 18 ਜਨਵਰੀ 1872 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕਦਮਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੇ 66 ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦਿਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੀ ਜੋ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸੀ, ਉਹ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਈ ਤਾਂ ਤੋਪ ਦੇ ਗੋਲਾਅਦਾਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਛਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤੇਰਾ ਕੱਦ ਮਧਰਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਤੋਪ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਵੀਰ ਬਹਾਦਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਨੇੜੇ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵੀਮਾਂ ਇਕਠੀਆਂ ਕਰਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਉਪਰ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲਗਾ, “ਦੇਖ ਬਿਲਿਆ! ਮੇਰਾ ਕਦ ਤੇਰੀ ਤੋਪ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਚਲਾ ਗੋਲਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਲੈਣ ਦੇ।” ਤੋਪ ਚਲੀ, ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਸਿੰਘ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ।

A PICTURE IS WORTH A THOUSAND WORDS – really applies to the paintings of Waryam Singh, whose each painting in itself is a chapter of the Kuka Revolution history- their fight for freedom and justice. Each painting depicts the historical events of the tumultuous times the Namdharis and their Guru, Satguru Ram Singh faced in the freedom struggle. Eventually Satguru Ji was deported to Burma, so that the Freedom Movement could be suppressed.

Just a few of his paintings are depicted in this article. For the complete set of photographs and more information on this remarkable artist, please see the book on S. Waryam Singh Musavvar by Mr. Devinder Singh Jia Natha.

This book is available online at the following link.

<https://archive.org/details/WaryamSinghMusawar>

Waryam Singh died in 1987 at the age of 82 years. His legacy remains a legend in Panjab Art history.

(ਕਲਕੱਤੇ ਦੀ ਖੈਰਾਤਗਾਹ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਦਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਬੰਗੁਲ ਲਈ ਬਯਾਨਗਾਮੀ)

ਸ਼ਹਿਦਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਬਲਕਾਰੇ ਦੀ ਖੈਰਾਤਗਾਹ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਫਰਵਰੀ ੧੮੮੭ ਵਿਚਕਾਰ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ: ੧੧ ਭਾਗ: ੧੯੧੨ ਭੋਜਪੁਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੇ ਸਭ ਬਾਧੇ ਫੇਰਦਾਰ ਲਈ ਕਢਾਇਆ ਗਿਆ।

*Satguru Ram Singh on a ship from Calcutta after being
deported to Burma by the British for his Freedom
revolution against their regime.,*

(ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘ)

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬੁਚੜਖਾਨੇ ਖੋਲ੍ਹੇ। ਐਸਾ ਕੁਕਰਮ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਿਥੋਂ ਕਾਂ, ਇਲਾਂ ਮਾਸ ਦੀਆਂ ਬੋਟੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਲ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਹੁੰਦੀ। ਨਾਮਧਾਰੀ ਇਹ ਬੇਅਦਬੀ ਸਹਾਰ ਨਾ ਸਕੇ ਅਤੇ 14-15 ਜੂਨ 1871 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਬੁਚੜ ਖਾਨੇ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਗਊਆਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬੁਚੜਬੱਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪ ਹਨੇਰੇ ਦੀ ਬੁਕਲ ਵਿਚ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਏ। ਸਰਕਾਰ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਹਟੀ ਪੁੰਡੂ ਬੁਚੜਬੱਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੂਹ ਨਾ ਮਿਲੀ। ਅਖੀਰ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੰਘ ਆਪ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ, ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰਾਮ ਬਾਗ ਦੇ ਬੋਹੜ ਨਾਲ ਚਾਰ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। 15 ਸਤੰਬਰ 1871 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਇਹ ਚਾਰੇ ਸਿੰਘ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਫਾਂਸੀ ਝੂਟ ਗਏ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵਾਲੀ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

Harjinder Kanwal

Dec 2022